

KĀ NOTEIKT DEGVIELAS ATLIKUMU TVERTNĒ?

Kā pareizi traktortehnikai veikt degvielas atlikuma pārbaudi tvertnē gada slēguma inventarizācijas laikā? Traktortehnika ekspluatācijā ir vēl no 1980. gada. Degvielas atlikuma inventarizāciju nav iespējams veikt, izmantojot pilnas vai tukšas tvertnes principu, jo tehniku izmanto tikai ziemas periodā.

ANNA JESEMČIKA,
zvērināta revidente, Latvijas Lauksaimniecības universitātes Finanšu un Grāmatvedības institūta viesdocente

Detalizēta inventarizāciju veikšanas metodika ir noteikta Ministru kabineta noteikumu Nr. 585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošānu un organizāciju" 4. sadaļā "Inventarizācijas norises kārtība".

Uzņēmuma vadībai jānodrošina informācijas sniegšana par kārtību, kādā attiecīgā traktortehnika ir uzskaitīta uzņēmuma grāmatvedībā. Ar kārtību jāsaprot nodokļu maksātāju pienākums kārtot uzskaiti, lai grāmatvedības jomā kvalificētai trešajai personai būtu skaidrs, kā traktortehnika tika izmantota, kas un kur ar to ir braucis un cik lielā mērā brauciens saistīts ar nepieciešamību kārtot saimniecisko darbību.

Krājumus nereti inventarizē nevis gada pēdējā datumā, bet ar mazāku vai lielāku nobīdi. Šādā gadījumā bilances datumā veic noliktavas atlikumu pārrēķinu un salīdzina to ar grāmatvedības ierakstiem. Noteikti jāpārbauda krājumu pašizmaksas aprēķins, lai pārlicinātos, vai tas tiešām atbilst novērtēšanas metodei, kas uzrādīta gada pārskata pielikumā, jo praksē bieži uzrādītā metode neatbilst faktiskajai.

Iespējams, lietderīgāk būtu saskaņot degvielas patēriņa īpatnības ar pašiem traktortehnikas lietotājiem, lai nepieļautu pārtēriņu. Ja norēķinus par degvielu veic ar uzņēmuma kartēm, to izdarīt ir grūtāk. Šādā gadījumā var vienīgi noregulēt traktora faktisko patēriņu tuvāk normai. Atbilstoši periodiskās inventarizācijas metodei krājumus – degvielu – iegādes brīdī grāmato izdevumu kontā. Krājumu atlikumu bilancē nosaka pēc inventarizācijas rezultāta, inventarizācijas starpību attiecinot uz realizēto preču vai pakalpojumu pašizmaksu. Periodiskās uzskaites metodi piemēro arī pakalpojumu sniedzēji un ražojošie uzņēmumi, kas iepirkto materiālus – degvielu – tūlīt izlieto, neuzkrājot lielus noliktavas atlikumus.

Kontā "Naftas produkti" uzskaita visu šķidro degvielu un smērvielas. Analītisko uzskaiti iekārto pa naftas produktu veidiem un pa atbildīgiem glabātājiem. Naftas produktiem, kas atrodas mašīnu (traktoru) bākās, daudzumu nosaka pēc tilpuma. Pārskata gada beigās krājumu sastāvā iekļauj atlikumus saskaņā ar traktortehniku mēraparātu rādījumiem (vai 1/2, vai 1/4 daļa) vai arī degvielu inventarizējot – nolejot. Degvielas krājumu novērtē saskaņā ar pēdējām iegādes cenām, kas atbilst FIFO (pirmais iekšā – pirmais ārā) metodei. Degvielu parasti uzskaita kā izdevumus, nevis kā krājumus, jo to atlikumi ir nebūtiski salīdzinājumā ar iegādātajiem daudzumiem.

Degvielu pārtēriņu, ekonomiju un atlikumus, kas atrodas pie mehanizatoriem, uzskaita ārpus kontu sistēmas. Traktoristu atbildībā degvielu ieraksta, pamatojoties uz izsniegšanas dokumentiem, bet noraksta ražošanas izmaksās pēc darba uzskaites dokumentos –, piemēram, traktorista uzskaites lapā – uzrādītā degvielas izlietojuma. Degvielas izlietojumu par katru mehanizatoru ik mēnesi precīzē, inventarizējot atlikumus pēdējā mēneša dienā.

KĀDU PVN MAKSĀŠANAS REŽĪMU IZVĒLĒTIES?

Uzņēmumam ir interneta veikals, kurā preces iegādājas gan Eiropas Savienības (ES) dalībvalstu, gan trešo valstu fiziskās personas. Tāpat arī uzņēmums pārdod preces, neizmantojot interneta veikalu, un tās piegādā ar pievienotās vērtības nodokli (PVN) apliekamām personām gan ES, gan ārpus tās. Preču piegādi klientiem nodrošina kurjeri. Vai uzņēmumam jāreģistrējas MOSS režīmā? Vai MOSS režīms un tālpārdošana ir viens un tas pats?

DACE EVERTE,
ZAB "Sorainen" vecākā nodokļu menedžere

MOSS un OSS ir PVN maksāšanas režīmi. MOSS – šo saīsinājumu atšifrē kā mini one stop shop, savukārt OSS kā one stop shop. Minētie režīmi ES ir ieviesti, lai nodokļa maksātājiem ļautu vienkāršā un pieejamā veidā nokārtot savas nodokļu saistības citās dalībvalstīs.

Savukārt tālpārdošana ir darījuma veids. Proti, preču tālpārdošana ES teritorijā ir tāda preču

piegāde, kad preču piegādātājs nosūta vai transportē preces no (jautājumā minētajā situācijā) Latvijas uz citu dalībvalsti personai, kas nav PVN maksātāja (Pievienotās vērtības nodokļa likuma 101. pants).

Lasītāja situācijā tiek veiktas šādas piegādes:

- preču piegādes ES ar PVN apliekamām personām;
- eksports uz trešajām valstīm – gan fiziskām, gan juridiskām personām;
- preču piegādes citu ES valstu fiziskajām personām – tālpārdošana.

Preču piegādēm ES ar PVN apliekamajām personām līdzšinējā PVN piemērošanas kārtība nav mainījusies. Proti, preču piegādēm ES ir piemērojama 0% PVN likme, ja uzņēmēja rīcībā ir:

- preču saņēmēja PVN numurs;
- pierādījumi par to, ka preces ir izvestas no Latvijas – pilnīgs šo pierādījumu apraksts ir sniegts ES regulā 282/2011, ar ko nosaka īstenošanas pasākumus direktīvai 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu, 45.a pantā.

Preču eksporta darījumiem ar 0% PVN ir piemērojama līdzšinējā PVN piemērošanas kārtība. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 17 “Pievienotās vērtības nodokļa likuma normu piemērošanas kārtība un atsevišķas prasības pievienotās vērtības nodokļa maksāšanai un administrēšanai” 18.1. apakšpunktu, lai pamatotu 0% PVN piemērošanas tiesības, uzņēmēja rīcībā ir jābūt preču eksporta deklarācijai vai noteiktu dokumentu kombinācijai, kas nepārprotami apstiprina eksporta faktu.

Preču piegādēm citu ES dalībvalstu fiziskām personām, kas nav PVN maksātājas, no 2021. gada 1. jūlija ir mainījies regulējums. Ja šo piegāžu apjoms (neatkarīgi, vai uz vienu vai vairākām valstīm) pārsniedz 10 000 eiro, tad pārdevējam ir pienākums preču piegādēm piemērot saņēmēja dalībvalsts PVN. Lai šīs prasības izpildītu, ir šādas iespējas:

- PVN reģistrācija visās dalībvalstīs, uz kurām tiek nosūtītas preces;
- reģistrēšanās OSS režīmam, kas ļauj veikt nodokļu nomaksu, iesniedzot vienu pārskatu un veicot vienu maksājumu par visām dalībvalstīm vienlaikus.

OSS režīma izmantošana ir brīvprātīga, tomēr, ja nodokļu maksātājs neizmanto OSS režīmu, tad PVN reģistrācija citās dalībvalstīs būs obligāta. Reģistrēšanās dokumenti ir pieejami Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanās sistēmas dokumentu sadaļā “PVN īpašā režīma OSS dokumenti”. Pēc reģistrēšanās OSS režīmam uzņēmumam ir jāiesniedz īpašās OSS PVN deklarācijas, kurās tas uzrāda uz visām valstīm piegādāto

preču apjomus un veic nodokļu apmaksu vienā maksājumā par visām valstīm.

Tādēļ atbilde uz lasītāja jautājumu ir šāda – ja citu ES dalībvalstu PVN neregistrētām personām piegādāto preču kopējā vērtība sasniedz 10 000 eiro iepriekšējā vai kārtējā kalendāra gadā, tad lasītājam ir vai nu jāreģistrējas OSS (ES režīmam), vai arī jāveic PVN reģistrācija visās tajās dalībvalstīs, uz kurām tas nosūta preces. Ja darījumi nerasniedz 10 000 eiro sliekšni, tad reģistrācijas pienākuma nav ne OSS režīmā, ne citās dalībvalstīs.

VAI ATTĀLINĀTĀ DARBA KOMPENSĀCIJA JĀPĀRRĒKINA PROPORCIONĀLI NOSTRĀDĀTAJAM LAIKAM?

Darbinieks strādā pilnībā attālināti un tāpēc saņem kompensāciju par attālinātu darbu – 30 eiro mēnesī. Vai gadījumā, ja darbinieks dodas ikgadējā atvaļinājumā uz divām vai trim nedēļām viena mēneša ietvaros, šī attālinātā darba izdevumu kompensācijas summa ir proporcionāli jāsamazina par attiecīgo mēnesi, vai paliek tie paši 30 eiro? Valsts ieņēmumu dienesta metodiskajā materiālā par minēto tēmu ir piemērs ar slimības lapu, kura neietekmē šo kompensāciju.

LILITA BEĶERE,
SIA “NUMERI” valdes locekle, Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācijas valdes locekle

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” (likums par IIN) pārejas noteikumu 159.–161. punktā regulētas ar attālinātā darba veikšanu saistītās kompensācijas izmaksas un to aplikšana ar nodokļiem.

No aplikšanas ar nodokli 2021. taksācijas gadā atbrīvo ar attālinātā darba veikšanu saistītos darbinieka izdevumus, kurus atbilstoši Darba likumam (DL) sedz darba devējs, ja to kopējais apmērs mēnesī par pilnas slodzes darbu nepārsniedz 30 eiro.

Lai atbrīvotu darba devēja izmaksāto kompensāciju par attālinātā darba veikšanu, ir jābūt izpildītiem sekojošiem nosacījumiem:

- vienošanās par attālinātā darba veikšanu ir noteikta darba līgumā vai ar darba devēja rīkojumu un ir norādīts, kādus izdevumus darba devējs kompensē;